

Cultura tutunului în Dobrogea în timpul stăpânirii otomane

TUDOR MATEESCU

Una dintre plantele cultivate în Dobrogea în timpul stăpânirii otomane¹ a fost tutunul, în ultimii ani realizându-se chiar recolte apreciabile. Prima știre asupra acestei activități apare într-un document din 8 noiembrie 1774, constând în mai multe însemnări despre socotelile intervenite între doi brașoveni, răposatul Neculai Petcu și Ion Constantin, privitoare la diferite mărfuri și cheltuieli. Printre mărfuri, fuseseră date răposatului 63 cântare „tutun de Dobrogea“, în valoare de 945 lei². Aducerea acestui produs la Brașov era deci anterioară datei documentului. De asemenea, în lista mărfurilor aduse în 1793 la Brașov din „Țara Turcească“ de negustorii Ioan Roată și Nicolae Costea, este amintită, mai întâi, o cantitate de „tabac“³, care provenea, credem, tot din Dobrogea. În 1856, exportul în „Austria“ al tutunului „turcesc“ era interzis de autoritățile moldovenești⁴. Și în acest caz considerăm că trebuie inclus și cel produs în provincia pontică⁵.

În ultimii ani ai stăpânirii otomane, așa cum nota baronul d'Hogguer, această plantă se cultiva mai ales în cazaua Măcin, unde producția era destul de bogată⁶. La fel, la 1880, Teodor Burada, ale cărui constatări privesc și perioada anterioară, arată că tutunul se producea în Dobrogea „într-o cantitate destul de mare”⁷.

Acest fapt este atestat și de importanțele cantității de tutun care erau importate din Dobrogea în Țara Românească, îndeosebi pe la punctele Oltenița și Brăila⁸, așa cum rezultă din documentele vămilor și carantinelor după instituirea cordonului sanitar la Dunăre în 1830. Se menționează că se aducea tutun „turcesc“ (de calitate superioară), tutun Cârjali sau „cârjalesc“ (după orașul Cârjali din sudul

¹ Despre începuturile culturii tutunului în spațiul românesc, în speță, în Țara Românească, vezi Dinu C. Giurescu, *Anatefterul. Condica de porunci a lui Constantin Brâncoveanu*, în „Studii și materiale de istorie medie“, V, 1962, p. 27 și, de asemenea, Ion Radu Mircea, *Constantin Brâncoveanu. Însemnări de taină*, în „Manuscriptum“, XVI (1985), nr. 5 (61), p. 7–33.

² *Catalogul documentelor românești din Arhivele Statului Brașov*, vol. I, 1521–1799, București, 1955, p. 166, rez. 922.

³ *Ibidem*, p. 451, rez. 2803.

⁴ Arh. St. Buc., fond Ministerul de Război al Moldovei, dosar 1179/1856, f. 1.

⁵ Prin anii 1857–1860, unul dintre inginerii englezi care au construit linia ferată Cernavodă–Constanța, descriind „hora“ la românii dobrogeni, menționa că, în timp ce tinerii dansau, bătrânii stăteau în jur, fumându-și pipele. Vorbind de Vlad, ciorbagiul (primarul) localității Cernavodă, în casa căruia erau cazați, arăta că ținea în gură „o pipă de un picior lungime“ (Henry C. Barkley, *Between the Danube and Black Sea or five years in Bulgaria*, London, 1876, p. 49–50). Tutunul respectiv provenea, credem, în mod sigur, din producția locală.

⁶ Baron d'Hogguer, *Renseignements sur la Dobrodja. Son état actuel, ses ressources et son avenir*, Bucarest, 1879, p. 27.

⁷ Teodor T. Burada, *O călătorie în Dobrogea*, Iași, 1880, p. 11.

⁸ Vladimir Diculescu și colab., *Relațiile comerciale ale Țării Românești cu Peninsula Balcanică (1829–1858)*, București, 1970, p. 249–250.

Bulgariiei), tutun „Giuma“ (după vestitul bălci periodic din centrul Bulgariiei), tutun „tabac“, tutun „rumânesc“ (de calitate mai slabă), tutun „bohcea“ (ambalat în pachete) ș.a.

Astfel, la 10 august 1830, un neguțător grec din Silistra importa pe la Călărași, pentru București, 60 „boccele“ de tutun, totalizând 300 de ocale⁹. Tot pe la Călărași și tot pentru București, un armean de la Silistra importa o cantitate de tutun și un număr de lulele la 8 octombrie același an¹⁰. De asemenea, la 24 octombrie, un locuitor al Olteniței aducea 50 ocale de tutun cumpărate de la Mihai Croitoru din Turtucaia.¹¹ La 30 octombrie 1831, alt armean din Silistra trecea pe la Călărași, tot pentru piața Bucureștilor, 46 „boccele tutun foi“ și, separat, 18 „teancuri tutun foi“.¹² Curând după aceea, la 20 noiembrie, turcul Osman Ceașu din Hârșova vindea lui Gheorghe Vizandie din satul Bordușanii Mari patru ocale „tutun turcesc“.¹³ În aceeași lună, un turc de la Silistra importa la Călărași 15 „boccele tutun“ și 2 „coșuri lulele“¹⁴ și, tot atunci, un locuitor al satului Ostrov 6 „boccele tutun“¹⁵. Într-un raport al carantinei Piua Petrii din 6 ianuarie 1833 rezultă că au fost trecute pe acolo din Dobrogea 59 ocale „tutun tăiat“¹⁶.

La 13 februarie 1833, un neguțător evreu din Babadag aducea la Brăila 465 ocale de tutun.¹⁷ În același oraș turcul Suliman Chel Sali din Măcin importa 700 ocale de tutun, la 17 martie.¹⁸ În luna mai se aduceau de la Hârșova pentru bălciul de la Slobozia 157 ocale de „tutun turcesc tăiat“¹⁹ și, tot atunci, alte 33 de ocale la Piua Petrii.²⁰ La 11 iunie 1833 un neguțător din Brașov introducea la stânga Dunării, pe la Călărași, 100 ocale de tutun.²¹ Prin același punct se importau pentru București, în luna iulie, 750 „ocale tutun în 76 bohcele“ și 1600 de „lulele turcești“²². Tot în luna iulie 1833, doi turci din Hârșova veneau la Piua Petrii cu 10 ocale „tutun tăiat“.²³ În august intrau la Călărași, din Dobrogea, 10 ocale tutun, 25 ocale „tutun rumânesc“ și 3 ocale tabac.²⁴ La 4 septembrie 1833 se aduceau la Brăila, de la Măcin, 800 ocale de tutun²⁵, iar la 23 ale lunii 100 ocale de la Silistra.²⁶ De asemenea, în luna octombrie, se importau de la Hârșova la Piua Petrii 21 ocale „tutun turcesc tăiat“ și, tot de acolo, 22 ocale „tutun în boccele“ pentru Ploiești.²⁷

Pentru anul 1833 documentele carantinei Brăila consemnează aducerea din Dobrogea în acest oraș a 700 de ocale tutun în luna martie²⁸ și a 153 de ocale în luna iunie.²⁹ În prima jumătate a aceluiași an se importau la Piua Petrii 73 ocale

⁹ Arh. St. Buc., fond Comitetul Carantinelor, dosar 89/1830, f. 117.

¹⁰ Ibidem, f. 474.

¹¹ Ibidem, f. 475.

¹² Ibidem, dosar 1322 B/1831, f. 849.

¹³ Ibidem, f. 1001.

¹⁴ Ibidem, f. 1031.

¹⁵ Ibidem.

¹⁶ Ibidem, dosar 251 I partea I/1833, f. 61.

¹⁷ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 42/1832, f. 322.

¹⁸ Ibidem, dosar 43/1832, f. 612.

¹⁹ Ibidem, f. 1013.

²⁰ Ibidem.

²¹ Ibidem, dosar 45/1832, f. 376–377.

²² Ibidem, dosar 46/1832, f. 527. Pentru aducerea obiectelor de tutungerie de la sudul Dunării vezi Vladimir Diculescu și colab., *op. cit.*, p. 250–252.

²³ Arh. St. Buc., fond Vistieria Țării Românești, dosar 46/1832, f. 522.

²⁴ Ibidem, dosar 48/1832, f. 117.

²⁵ Ibidem, dosar 50/1832, f. 640.

²⁶ Ibidem, f. 650.

²⁷ Ibidem, f. 675.

²⁸ Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 2524 II partea I/1833, f. 145–146.

²⁹ Ibidem, dosar 2524 III, partea I/1833, f. 156–157.

„tutun bohcea“³⁰ și, separat, în luna mai, 190 ocale „tutun turcesc tăiat“.³¹ Tot acolo se înregistrau 11 ocale „tutun tăiat“, în luna iulie 1833³², 21 ocale din același sort în octombrie³³, alte 49 ocale în noiembrie³⁴ și, tot atunci, 158 ocale tutun, „în boccele“.³⁵ La Călărași, în primele șase luni ale anului 1833, erau trecute de la dreapta Dunării 689 ocale „tutun bohcea“ și 6 ocale tabac³⁶. Urmează apoi 750 ocale tutun în iulie³⁷, 35 ocale „tutun rumânesc“ și 3 ocale tabac în august³⁸, 190 ocale „tutun tăiat“ în octombrie³⁹ și alte 630 ocale de același fel în noiembrie⁴⁰.

Canitățile însemnate de tutun au intrat din Dobrogea în Țara Românească și în anul 1834. Astfel, la Călărași se aduceau, în luna ianuarie, 224 ocale⁴¹, în februarie 200 ocale „tutun turcesc“⁴², în martie 285 ocale⁴³, în mai 285 ocale „tutun turcesc“⁴⁴, în iunie 364 ocale⁴⁵, în august 7 ocale⁴⁶ și în noiembrie 450 ocale⁴⁷. La Gura Ialomiței se înregistrau, în luna iunie, 48 ocale „tutun turcesc“ și 240 lulele roșii⁴⁸, iar în iulie 25 ocale „tutun tăiat“, 10 „ciubuce proaste“, 8 „pungi chisele de tutun goale“ și 500 „lulele roșii turcești“.⁴⁹ De asemenea, la Brăila sunt consemnate în martie 65 ocale⁵⁰, în septembrie 83 ocale⁵¹, iar în decembrie 70 ocale.⁵²

Tot la Brăila, în ianuarie 1835 erau aduse, de la Măcin, 303 ocale tutun⁵³, iar în martie 402 ocale „tutun rumânesc“⁵⁴. Un comerț mai activ se făcea însă la Călărași: 75 ocale „tutun rumânesc în martie“⁵⁵, 110 ocale „tutun turcesc“, 735 lulele și 42 ciubuce în aprilie⁵⁶, 13 ocale tutun și 3 ocale tabac în mai⁵⁷, 23 ocale „tutun turcesc“ în august⁵⁸, 15 ocale din același produs și 101 ciubuce în septembrie⁵⁹, 34 ocale „tutun turcesc“ în octombrie⁶⁰. De asemenea, la Gura Ialomiței se importau 31 ocale „tutun turcesc tăiat“ în aprilie⁶¹, 12 ocale și jumătate „tutun turcesc“

³⁰ Ibidem, dosar 2524 I partea II/1833, f. 46.

³¹ Ibidem, dosar 2524 II partea II/1833, f. 24.

³² Ibidem, dosar 2524 III partea I/1833, f. 97.

³³ Ibidem, dosar 2524 III partea II/1833, f. 108.

³⁴ Ibidem, dosar 2524 IV/1833, f. 49.

³⁵ Ibidem.

³⁶ Ibidem, dosar 2524 I partea II/1833, f. 46.

³⁷ Ibidem, dosar 2524 III partea I/1833, f. 84.

³⁸ Ibidem, f. 187.

³⁹ Ibidem, dosar 2524 III partea II/1833, f. 114.

⁴⁰ Ibidem, dosar 2524 IV/1833, f. 53.

⁴¹ Ibidem, dosar 1514 A/1834, f. 9; fond Vistieria Țării Românești, dosar 105/1833, f. 21.

⁴² Ibidem, fond Comitetul Carantinilor, dosar 1514/A/1834, f. 97.

⁴³ Ibidem, f. 405, 424.

⁴⁴ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 107/1833, f. 173, 204.

⁴⁵ Ibidem, fond Comitetul Carantinilor, dosar 1514 A/1834, f. 436, 447.

⁴⁶ Ibidem, f. 654, 667; fond Vistieria Țării Românești, dosar 109/1833, f. 29–30.

⁴⁷ Ibidem, fond Comitetul Carantinilor, dosar 1514/B/1833, f. 858, 883; fond Vistieria Țării Românești, dosar 110/1833, f. 1152, 1169.

⁴⁸ Ibidem, fond Comitetul Carantinilor, dosar 1514 A/1834, f. 458; fond Vistieria Țării Românești, dosar 107/1833, f. 531, 534.

⁴⁹ Ibidem, fond Comitetul Carantinilor, dosar 1514 A/1834, f. 553, 562; fond Vistieria Țării Românești, dosar 108/1833, f. 120, 132.

⁵⁰ Ibidem, fond Comitetul Carantinilor, dosar 1514 A/1834, f. 109, 193.

⁵¹ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 109/1833, f. 384–385.

⁵² Ibidem, fond Comitetul Carantinilor, dosar 1514 A/1834, f. 942, 953.

⁵³ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 72/1834, f. 116–117.

⁵⁴ Ibidem, fond Comitetul Carantinilor, dosar 2549 A I/1835, f. 96.

⁵⁵ Ibidem, f. 89.

⁵⁶ Ibidem, dosar 2549 A II/1835, f. 31; fond Vistieria Țării Românești, dosar 72/1834, f. 867–868.

⁵⁷ Ibidem, fond Comitetul Carantinilor, dosar 2549 AII/1835, f. 101.

⁵⁸ Ibidem, dosar 2549 BI/1835, f. 89.

⁵⁹ Ibidem, f. 153.

⁶⁰ Ibidem, dosar 2549 B II/1835, f. 177–178.

⁶¹ Ibidem, dosar 2549 A II/1835, f. 31; fond Vistieria Țării Românești, dosar 72/1834, f. 855.

Hârșova în mai ⁶², 17 ocale din același sort și tot de la Hârșova în iunie ⁶³, alte 26 ocale de aceeași proveniență în septembrie ⁶⁴, 27 ocale și 200 dramuri „tutun Giuma“, la fel de la Hârșova, în octombrie ⁶⁵, 12 ocale „tutun turcesc“ din același loc în noiembrie ⁶⁶, iar în decembrie 145 ocale „tutun rumânesc“ și 29 ocale „tutun turcesc“ ⁶⁷.

Anul următor, 1836, se aduceau la Brăila, de la Măcin, 15 ocale tutun în luna februarie ⁶⁸, 1006 și jumătate ocale în martie ⁶⁹, 452 ocale în mai ⁷⁰ și 2536 ocale în iunie, dintre care 40 ocale erau destinate pieței Bucureștilor. ⁷¹ La punctul Gura Ialomiței intrau, în luna martie, 115 ocale „tutun turcesc“ de la Hârșova și alte 30 ocale importate de Radu Buga din satul Ulmii ⁷², apoi 10 ocale în mai ⁷³, 36 ocale în iulie ⁷⁴, 31 ocale în august ⁷⁵, 87 ocale în septembrie ⁷⁶ și 93 ocale în octombrie ⁷⁷. De asemenea, la Călărași, se înregistrau, în aprilie, provenind de la Silistra, 10 ocale „tutun turcesc“ ⁷⁸, 7 ocale de același sort în iunie ⁷⁹ și, în aceeași lună, încă 4 ocale „tutun tumbeci“ ⁸⁰, 40 ocale „tutun turcesc“ în iulie ⁸¹ și 22 ocale în septembrie ⁸². În același an, la Oltenița, intrau de la Turtucaia sau cu mențiunea „din decindea“, 17 ocale „tutun tăiat“ în aprilie ⁸³, 22 ocale în mai ⁸⁴, 15 ocale în iulie ⁸⁵, 28 ocale în august ⁸⁶, 26 ocale în septembrie ⁸⁷, 4 ocale în octombrie ⁸⁸ și 3 ocale în noiembrie ⁸⁹.

În 1837, la Gura Ialomiței, veneau de la Hârșova 18 ocale „tutun tăiat“ în ianuarie ⁹⁰, 10 ocale „tutun turcesc“ în februarie ⁹¹, 8 ocale „tutun tăiat“ în martie ⁹², 13 ocale din același sort în aprilie ⁹³, alte 7 ocale în mai ⁹⁴ și 5 ocale „tutun turcesc“ în

⁶² Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 2549 AII/1835, f. 67; fond Vistieria Țării Românești, dosar 74/1834, f. 31, 34.

⁶³ Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 2549 AII/1835, f. 119; fond Vistieria Țării Românești, dosar 74/1834, f. 285, 310.

⁶⁴ Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 2549 BI/1835, f. 143; fond Vistieria Țării Românești, dosar 77/1834, f. 66–67.

⁶⁵ Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 2549 BII/1835, f. 201; fond Vistieria Țării Românești, dosar 74/1834, f. 590–591.

⁶⁶ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 78/1834, f. 652, 673.

⁶⁷ Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 2549 BII/1835, f. 283.

⁶⁸ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 27/1835, f. 246–247.

⁶⁹ Ibidem, f. 425–426.

⁷⁰ Ibidem, dosar 29/1835, f. 53–54.

⁷¹ Ibidem, dosar 30/1835, f. 451–452, 454–456.

⁷² Ibidem, dosar 28/1835, f. 474–485.

⁷³ Ibidem, dosar 29/1885, f. 62–63.

⁷⁴ Ibidem, dosar 30/1835, f. 734–751.

⁷⁵ Ibidem, dosar 31/1835, f. 115, 129.

⁷⁶ Ibidem, f. 313, 336.

⁷⁷ Ibidem, dosar 32/1835, f. 598, 627.

⁷⁸ Ibidem, dosar 28/1835, f. 870, 880.

⁷⁹ Ibidem, dosar 29/1835, f. 283–284.

⁸⁰ Ibidem, f. 286–287.

⁸¹ Ibidem, dosar 30/1835, f. 522–523.

⁸² Ibidem, dosar 32/1835, f. 429–430.

⁸³ Ibidem, dosar 28/1835, f. 893–894.

⁸⁴ Ibidem, dosar 29/1835, f. 76–80.

⁸⁵ Ibidem, dosar 30/1835, f. 765–766, 771.

⁸⁶ Ibidem, dosar 31/1835, f. 104–108.

⁸⁷ Ibidem, dosar 32/1835, f. 446–448, 461.

⁸⁸ Ibidem, f. 633, 642.

⁸⁹ Ibidem, dosar 78/1834, f. 911–912; dosar 33/1835, f. 296–297.

⁹⁰ Ibidem, dosar 10/1836, f. 136–137.

⁹¹ Ibidem, f. 287, 296.

⁹² Ibidem, dosar 11/1836, f. 439, 452.

⁹³ Ibidem, f. 632–634.

⁹⁴ Ibidem, dosar 12/1836, f. 70–71.

august⁹⁵. În iulie se importau la Călărași 98 ocale „tutun turcesc“ de la Silistra⁹⁶, iar în octombrie încă 70 ocale și 3200 de lulele⁹⁷. La Oltenița se aduceau de la dreapta Dunării 4 ocale „tutun tăiat“ în septembrie⁹⁸ și 2 ocale în decembrie⁹⁹. De asemenea, la Brăila, soseau de la Măcin 93 ocale tutun în octombrie¹⁰⁰ și 156 ocale în noiembrie.¹⁰¹

Alte cantități se înregistrau în anul 1838. Astfel, la Călărași se introduceau, de la Silistra, 12 ocale „tutun turcesc“ în ianuarie¹⁰², 327 ocale în martie¹⁰³, 170 ocale în aprilie¹⁰⁴, 10 ocale în mai¹⁰⁵, 132 ocale în iunie, provenind însă de la Ostrov¹⁰⁶, 6 ocale în iulie (de la Silistra)¹⁰⁷, iar în noiembrie, din același loc, 365 ocale și 300 dramuri, precum și 220 lulele, din care o parte era destinată pieței orașului București¹⁰⁸. De la Hârșova veneau la Gura Ialomiței 3 ocale „tutun turcesc tăiat“ în aprilie¹⁰⁹, 31 ocale și 200 dramuri în septembrie¹¹⁰ și 31 ocale în octombrie¹¹¹. De asemenea, la Brăila, se aduceau, de la Măcin, 297 ocale tutun în luna mai¹¹², 462 ocale în iulie¹¹³, 616 ocale în august¹¹⁴, 615 ocale, plus alte 37 ocale „tutun tumbeci“ în septembrie¹¹⁵ și 424 ocale în noiembrie.¹¹⁶

Informații similare sunt și pentru anul 1839. În ianuarie se importau din Dobrogea la Oltenița 8 ocale „tutun tăiat“¹¹⁷, iar în mai 137 ocale.¹¹⁸ La Gura Ialomiței intrau 11 ocale „tutun turcesc tăiat“ de la Hârșova în februarie¹¹⁹, alte 6 ocale aduse de Stan Căcărează din satul dobrogean Ulmii în luna mai¹²⁰, 4 ocale provenind de la Hârșova, în august¹²¹, tot de acolo 10 ocale și 100 dramuri în octombrie¹²² și 5 ocale în noiembrie¹²³. La Brăila se consemnau 80 ocale tutun de la Silistra în

⁹⁵ Ibidem, dosar 13/1836, f. 892, 897.

⁹⁶ Ibidem, f. 580–581.

⁹⁷ Ibidem, dosar 15/1836, f. 522, 533.

⁹⁸ Ibidem, dosar 14/1836, f. 114–115.

⁹⁹ Ibidem, dosar 16/1836, f. 394–395.

¹⁰⁰ Ibidem, dosar 15/1836, f. 548–549.

¹⁰¹ Ibidem, f. 812–813.

¹⁰² Ibidem, dosar 44/1837, f. 100, 105.

¹⁰³ Ibidem, f. 182–183.

¹⁰⁴ Ibidem, dosar 45/1837, f. 379–381.

¹⁰⁵ Ibidem, f. 623–625, 629–630.

¹⁰⁶ Ibidem, dosar 47/1837, f. 462–463.

¹⁰⁷ Ibidem, f. 577–578.

¹⁰⁸ Ibidem, dosar 50/1837, f. 8–9, 16.

¹⁰⁹ Ibidem, dosar 45/1837, f. 374, 387.

¹¹⁰ Ibidem, dosar 48/1837, f. 151, 172.

¹¹¹ Ibidem, dosar 49/1837, f. 521–522.

¹¹² Ibidem, dosar 45/1837, f. 623–625, 629–630.

¹¹³ Ibidem, dosar 47/1837, f. 485–487.

¹¹⁴ Ibidem, f. 611, 616, 617–618.

¹¹⁵ Ibidem, dosar 48/1837, f. 158–159.

¹¹⁶ Ibidem, dosar 49/1837, f. 763–766.

¹¹⁷ Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 642/1839, f. 51, 70.

¹¹⁸ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 43/1838, f. 76.

¹¹⁹ Ibidem, dosar 41/1838, f. 247, 250; fond Comitetul Carantinelor, dosar 642/1839, f. 79.

¹²⁰ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 43/1838, f. 80, fond Comitetul Carantinelor, dosar 642/1839, f. 227.

¹²¹ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 45/1838, f. 431, 434; fond Comitetul Carantinelor, dosar 642/1839, f. 457.

¹²² Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 46/1838, f. 835, 848; fond Comitetul Carantinelor, dosar 642/1839, f. 545.

¹²³ Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 642/1839, f. 652.

martie¹²⁴ și 285 ocale de la Măcin în mai.¹²⁵ Totodată, la Călărași veneau 150 ocale „tutun turcesc“ de la Silistra în aprilie¹²⁶ și 655 ocale în mai.¹²⁷

În anul 1840 cantitățile de tutun importate din Dobrogea în Țara Românească sunt ceva mai reduse. În ianuarie intrau la Gura Ialomiței, de la Hârșova, 14 ocale „tutun turcesc tăiat“¹²⁸, 6 ocale în februarie¹²⁹, apoi 4 ocale în aprilie aduse de Ion Neagu din satul Topalu¹³⁰ și, din nou, de la Hârșova, 5 ocale în iunie¹³¹, 25 ocale în august¹³², 24 ocale și 100 dramuri în octombrie¹³³, și 10 ocale în noiembrie¹³⁴. La Călărași în martie 1840, „Ștefan rumânul ot Silistra“ importa 20 ocale „tutun turcesc“¹³⁵, din același loc veneau 90 ocale și 9 lulele turcești în aprilie¹³⁶, 187 ocale în august¹³⁷ și 930 ocale în octombrie.¹³⁸

Cantități și mai mici s-au înregistrat în anul 1841. În luna mai, la Călărași, intrau 15 ocale „tutun turcesc“¹³⁹ și alte 202 ocale în septembrie¹⁴⁰. La Gura Ialomiței se înscriseră 30 ocale și 200 dramuri în octombrie¹⁴¹ și 9 ocale și 200 dramuri în noiembrie¹⁴², iar la Brăila 400 ocale în decembrie.¹⁴³

Importurile de tutun din Dobrogea în Țara Românească au fost însă ceva mai bogate în 1842. Astfel, la Brăila, se aduceau, în luna februarie, 116 ocale¹⁴⁴, iar la Gura Ialomiței 8 ocale și 200 dramuri „tutun turcesc tăiat“ în martie¹⁴⁵, 10 ocale din același sort în aprilie¹⁴⁶, 6 ocale în iulie¹⁴⁷, 10 ocale în august¹⁴⁸, 20 ocale și 300 dramuri în septembrie¹⁴⁹, 11 ocale în noiembrie¹⁵⁰ și 71 ocale și jumătate în decembrie¹⁵¹. Totodată, la Călărași se înregistrau 6 ocale „tutun turcesc“ și 2 lulele în luna aprilie¹⁵², 3 ocale „tutun turcesc“ în mai¹⁵³, 15 ocale în iulie¹⁵⁴, 9 ocale în august¹⁵⁵, 5 ocale în septembrie¹⁵⁶, 8 ocale în octombrie¹⁵⁷ și 241 ocale în noiembrie¹⁵⁸. În plus, la Oltenița, intrau, în luna mai, 80 „bohcele tutun turcesc“.¹⁵⁹

¹²⁴ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 41/1838, f. 467, 484.

¹²⁵ Ibidem, dosar 43/1838, f. 325–326.

¹²⁶ Ibidem, dosar 42/1838, f. 147, 172; fond Comitetul Carantinelor, dosar 642/1839, f. 219–220.

¹²⁷ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 43/1838, f. 261, 278; fond Comitetul Carantinelor, dosar 642/1839, f. 271–272.

¹²⁸ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 37/1839, f. 79, 84.

¹²⁹ Ibidem, f. 323–324.

¹³⁰ Ibidem, dosar 39/1839, f. 133–134.

¹³¹ Ibidem, dosar 41/1839, f. 272, 299.

¹³² Ibidem, dosar 43/1839, f. 68–71.

¹³³ Ibidem, dosar 44/1839, f. 167–168.

¹³⁴ Ibidem, dosar 55/1839, f. 152–153.

¹³⁵ Ibidem, dosar 39/1839, f. 63–64.

¹³⁶ Ibidem, f. 185–186.

¹³⁷ Ibidem, dosar 42/1839, f. 166–167.

¹³⁸ Ibidem, dosar 45/1839, f. 152–153.

¹³⁹ Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 1233/1841, f. 617–618.

¹⁴⁰ Ibidem, f. 750–751.

¹⁴¹ Ibidem, f. 567.

¹⁴² Ibidem, f. 503.

¹⁴³ Ibidem, f. 680–681.

¹⁴⁴ Ibidem, dosar 1233 A/1842, f. 107, 122.

¹⁴⁵ Ibidem, f. 157–158.

¹⁴⁶ Ibidem, f. 236.

¹⁴⁷ Ibidem, f. 417–418.

¹⁴⁸ Ibidem, dosar 1233 B/1842, f. 469.

¹⁴⁹ Ibidem, f. 519.

¹⁵⁰ Ibidem, f. 601.

¹⁵¹ Ibidem, f. 739.

¹⁵² Ibidem, dosar 1233 A/1842, f. 231–232.

¹⁵³ Ibidem, f. 284–285.

¹⁵⁴ Ibidem, f. 417–418.

¹⁵⁵ Ibidem, dosar 1233 B/1842, f. 469.

¹⁵⁶ Ibidem, f. 778–779.

¹⁵⁷ Ibidem, f. 786–787.

¹⁵⁸ Ibidem, f. 785.

¹⁵⁹ Ibidem, dosar 1233 A/1842, f. 273, 312.

Pentru anul 1843 documentele oferă următoarele date: la Călărași 902 ocale „tutun turcesc“ în ianuarie¹⁶⁰, 1 „bohcea“ în martie¹⁶¹, în mai cantitatea apreciabilă de 1525 ocale „tutun turcesc“ și 140 ciubuce¹⁶², apoi 1 oca din același sort în iulie¹⁶³, 199 ocale în august¹⁶⁴, 10 ocale în octombrie¹⁶⁵ și 81 ocale în noiembrie¹⁶⁶. La Oltenița se importau 15 ocale și jumătate în ianuarie¹⁶⁷, 4 ocale în februarie¹⁶⁸, 18 ocale în martie¹⁶⁹, 2 ocale în mai¹⁷⁰ și 3 ocale în iunie¹⁷¹. De asemenea, la Gura Ialomiței se înregistrau 5 ocale „tutun turcesc tăiat“ în februarie¹⁷², 26 ocale în martie¹⁷³, 8 ocale în aprilie¹⁷⁴ și 11 ocale în mai.¹⁷⁵

Din anul 1844 nu se găsesc documente (sau n-au fost descoperite până acum) privind importul de tutun din Dobrogea în Țara Românească. Există însă știri, poate complexe, pentru anul 1845. Astfel, la Călărași se aduceau următoarele cantități de „tutun turcesc“: 81 ocale în ianuarie¹⁷⁶, 36 ocale în februarie¹⁷⁷, 328 ocale în aprilie¹⁷⁸, 2 ocale în iulie¹⁷⁹, 29 ocale în august¹⁸⁰, 9 ocale în septembrie¹⁸¹ și 24 ocale în noiembrie¹⁸². În același an intrau la Oltenița 49 ocale, „tutun tăiat“ în aprilie¹⁸³, 4 ocale din același sort în iunie¹⁸⁴, 22 ocale în septembrie¹⁸⁵, 24 „bohcele tutun bun“ și 52 ocale și jumătate „tutun prost“, în octombrie¹⁸⁶, apoi 77 ocale „tutun tăiat“ în noiembrie¹⁸⁷ și 12 ocale în decembrie¹⁸⁸. Mici cantități se înscriau și la Gura Ialomiței: 14 ocale în iunie¹⁸⁹ și 7 ocale în noiembrie¹⁹⁰.

În anul 1846 erau aduse, mai întâi la Călărași, 7 ocale „tutun tăiat“ în ianuarie¹⁹¹, 4 ocale „tutun tumbeci“ în februarie¹⁹², alte 37 ocale din același sort și, în plus, 8 „teancuri tutun cârjaliiu“ în iunie¹⁹³ și 200 dramuri „tutun tăiat“ în august¹⁹⁴.

¹⁶⁰ Ibidem, dosar 1151/1843, f. 33–34.

¹⁶¹ Ibidem, f. 254–255.

¹⁶² Ibidem, f. 288, 304.

¹⁶³ Ibidem, f. 433, 452.

¹⁶⁴ Ibidem, f. 486, 489.

¹⁶⁵ Ibidem, f. 644, 665.

¹⁶⁶ Ibidem, f. 786–787.

¹⁶⁷ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 22/1843, f. 27, 116.

¹⁶⁸ Ibidem, f. 119, 180.

¹⁶⁹ Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 1151/1843, f. 112, 134.

¹⁷⁰ Ibidem, f. 228, 235.

¹⁷¹ Ibidem, f. 297–298.

¹⁷² Ibidem, f. 69.

¹⁷³ Ibidem, f. 141–142.

¹⁷⁴ Ibidem, f. 188.

¹⁷⁵ Ibidem, f. 231.

¹⁷⁶ Ibidem, dosar 1105 I/1845, f. 64.

¹⁷⁷ Ibidem, f. 121.

¹⁷⁸ Ibidem, f. 121.

¹⁷⁹ Ibidem, dosar 1105 II/1845, f. 33.

¹⁸⁰ Ibidem, f. 91.

¹⁸¹ Ibidem, f. 149.

¹⁸² Ibidem, f. 237–238.

¹⁸³ Ibidem, dosar 1105 I/1845, f. 181.

¹⁸⁴ Ibidem, f. 289.

¹⁸⁵ Ibidem, dosar 1105 II/1845, f. 127.

¹⁸⁶ Ibidem, f. 175.

¹⁸⁷ Ibidem, f. 231.

¹⁸⁸ Ibidem, f. 276.

¹⁸⁹ Ibidem, dosar 1105 I/1845, f. 281.

¹⁹⁰ Ibidem, dosar 1105 II/1845, f. 231.

¹⁹¹ Ibidem, dosar 792/1846, f. 88.

¹⁹² Ibidem, f. 165.

¹⁹³ Ibidem, f. 591.

¹⁹⁴ Ibidem, f. 722.

La Oltenița se importau 12 ocale tutun în aprilie¹⁹⁵, 6 ocale în iunie¹⁹⁶, apoi 3 ocale „tutun turcesc“ în august¹⁹⁷, 27 ocale în septembrie¹⁹⁸, 6 ocale în octombrie¹⁹⁹ și 2 ocale în noiembrie²⁰⁰. Mici cantități se înregistrau la Brăila (50 ocale în martie)²⁰¹ și la Gura Ialomiței (12 ocale „tutun tăiat“ în octombrie).²⁰²

Anul următor, 1847, comercializarea la stânga Dunării a tutunului din Dobrogea s-a realizat îndeosebi pe la punctul Oltenița. Astfel, evidențele relevă 8 ocale în luna ianuarie²⁰³, 62 ocale în februarie²⁰⁴, 9 ocale în martie²⁰⁵, 60 ocale în aprilie²⁰⁶, 20 ocale „tutun tăiat“ în mai²⁰⁷ și, din același sort, 11 ocale în iunie²⁰⁸, 7 ocale în iulie²⁰⁹, 3 ocale în august²¹⁰, 3 ocale și 6 „boccele tutun turcesc“ în octombrie²¹¹, 23 ocale în noiembrie²¹² și 2 ocale în decembrie²¹³. Totodată, la Călărași veneau 76 ocale „tutun tumbeci“ în mai²¹⁴ și 602 ocale tutun obișnuit în august²¹⁵, apoi la Gura Ialomiței 11 ocale în noiembrie²¹⁶ și la Brăila 210 ocale în decembrie.²¹⁷

Oltenița se situează pe primul loc în acest import și în anul 1848. Documentele arată următoarele cantități de „tutun tăiat“: 2 ocale în ianuarie²¹⁸, 8 ocale în februarie²¹⁹, 30 ocale în martie²²⁰, 15 ocale și jumătate în aprilie²²¹, 31 ocale și jumătate în mai²²², 73 ocale în iunie²²³, 39 ocale în iulie, 40 ocale în august²²⁴, 34 ocale în septembrie²²⁵, 41 ocale și jumătate în octombrie²²⁶, 29 ocale în noiembrie²²⁷ și 7 ocale în decembrie²²⁸. La Brăila sunt atestate 660 ocale tutun obișnuit în ianuarie²²⁹, iar la Călărași 306 ocale „tutun bun“ în iunie²³⁰ și 1250 ocale din cel obișnuit în decembrie²³¹.

¹⁹⁵ Ibidem, f. 302.

¹⁹⁶ Ibidem, f. 474.

¹⁹⁷ Ibidem, f. 691.

¹⁹⁸ Ibidem, f. 758.

¹⁹⁹ Ibidem, f. 867.

²⁰⁰ Ibidem, f. 932.

²⁰¹ Ibidem, f. 212.

²⁰² Ibidem, f. 844.

²⁰³ Ibidem, dosar 591/1847, f. 8.

²⁰⁴ Ibidem, 101

²⁰⁵ Ibidem, p. 167.

²⁰⁶ Ibidem, f. 266.

²⁰⁷ Ibidem, f. 364.

²⁰⁸ Ibidem, f. 446.

²⁰⁹ Ibidem, f. 524.

²¹⁰ Ibidem, f. 586.

²¹¹ Ibidem, f. 763.

²¹² Ibidem, f. 842.

²¹³ Ibidem, f. 984.

²¹⁴ Ibidem, f. 331.

²¹⁵ Ibidem, f. 632.

²¹⁶ Ibidem, f. 845.

²¹⁷ Ibidem, f. 956.

²¹⁸ Ibidem, dosar 637/1848, f. 28.

²¹⁹ Ibidem, f. 40.

²²⁰ Ibidem, f. 107.

²²¹ Ibidem, f. 151.

²²² Ibidem, f. 240.

²²³ Ibidem, f. 296.

²²⁴ Ibidem, f. 417.

²²⁵ Ibidem, f. 516.

²²⁶ Ibidem, f. 558.

²²⁷ Ibidem, f. 645.

²²⁸ Ibidem, f. 708.

²²⁹ Ibidem, f. 15

²³⁰ Ibidem, f. 294.

²³¹ Ibidem, f. 752.

Pentru anul 1849 lipsesc informațiile din documente, dar cu privire la anul următor, 1850, se găsesc date destul de bogate, chiar dacă, foarte probabil, nu sunt complete. Astfel, la Oltenița se aduceau, de la Turtucaia, următoarele cantități de „tutun tăiat“: 12 ocale în februarie²³², 13 ocale în aprilie²³³, 9 ocale în iulie²³⁴, 31 ocale în septembrie²³⁵, 25 ocale în octombrie²³⁶, alte 25 ocale în noiembrie²³⁷ și 3 ocale „tutun prost“ în decembrie²³⁸. De asemenea, la Călărași se înregistrau 2 ocale „tutun tăiat“ în februarie²³⁹, 1 oca și jumătate din același sort în mai²⁴⁰, 87 ocale „tutun cârjali“ în iunie²⁴¹, la fel 245 ocale în iulie²⁴², cu mențiunea că provenea de la Silistra²⁴³, 8 ocale „tutun rumânesc“, tot de acolo, în august²⁴⁴ și 237 ocale tutun obișnuit, în octombrie²⁴⁵. La Brăila erau înscrise 39 „teancuri tutun turcesc“, destinate pieței orașului Brașov în luna iulie²⁴⁶ și 350 ocale tutun obișnuit în septembrie.²⁴⁷

Evidențele Vistieriei reflectă acest comerț și în anul 1851. La Oltenița se înregistrau următoarele cantități aduse de la Turtucaia: 5 ocale „tutun tăiat“ în ianuarie²⁴⁸, alte 5 ocale din același sort în februarie²⁴⁹, 30 ocale „tutun prost tăiat“ în iulie²⁵⁰ și 20 ocale tutun obișnuit destinat pieței Bucureștilor în octombrie²⁵¹. La Călărași, în luna martie se importau 218 ocale „tutun cârjalesc“²⁵², în iunie 200 ocale „tutun Giuma“ de la Silistra²⁵³, tot de acolo alte 6 ocale tutun obișnuit²⁵⁴ și 5 ocale „tutun cârjaliu“ în iulie²⁵⁵ și din ultimul sort, provenind din același loc, încă 94 ocale în octombrie²⁵⁶. La Brăila, în luna mai, Bucur Ioan, un cunoscut negustor brașovean introducea 500 ocale „tutun boccea“ din Dobrogea²⁵⁷, unde desfășura activități intense de comerț.

Pentru anul 1852, informațiile sunt mai sărace. Se consemnează totuși, în luna ianuarie, la Oltenița, 5 ocale „tutun turcesc“ adus de la Turtucaia²⁵⁸, iar la Călărași, în august, 2030 ocale „tutun turcesc prost“ (în valoare de 4–7 lei ocaua) și 13 ocale tabac (în valoare de 12 lei ocaua)²⁵⁹.

²³² Ibidem, dosar 1415/1850, f. 46; fond Vistieria Țării Românești, dosar 10/1850, f. 429, 450.

²³³ Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 1415/1850, f. 239.

²³⁴ Ibidem, f. 441.

²³⁵ Ibidem, f. 549.

²³⁶ Ibidem, f. 640.

²³⁷ Ibidem, f. 754.

²³⁸ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 16/1850, f. 51–52.

²³⁹ Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 1415/1850, f. 104.

²⁴⁰ Ibidem, f. 329.

²⁴¹ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 13/1850, f. 322–323.

²⁴² Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 1415/1850, f. 458.

²⁴³ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 13/1850, f. 497–498.

²⁴⁴ Ibidem, fond Comitetul Carantinelor, dosar 1415/1850, f. 510.

²⁴⁵ Ibidem, f. 690.

²⁴⁶ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 10/1850, f. 381, 416.

²⁴⁷ Ibidem, dosar 14/1850, f. 251–252.

²⁴⁸ Ibidem, dosar 5/1851, f. 397, 430.

²⁴⁹ Ibidem, f. 494, 497.

²⁵⁰ Ibidem, dosar 7/1851, f. 430, 457.

²⁵¹ Ibidem, dosar 8/1851, f. 641, 666.

²⁵² Ibidem, dosar 6/1851, f. 59, 90.

²⁵³ Ibidem, dosar 7/1851, f. 151–152.

²⁵⁴ Ibidem, f. 614–615.

²⁵⁵ Ibidem, f. 615–616.

²⁵⁶ Ibidem, dosar 8/1851, f. 815, 826.

²⁵⁷ Ibidem, dosar 6/1851, f. 781–782.

²⁵⁸ Ibidem, dosar 67/1851, f. 524–525.

²⁵⁹ Ibidem, dosar 60/1851, f. 360–361.

Importul tutunului din Dobrogea în Țara Românească este evidențiat mai bine în anul 1853. Astfel, la Oltenița intrau următoarele cantități de „tutun tăiat“: 4 ocale în ianuarie²⁶⁰, 13 ocale în februarie²⁶¹, 9 ocale în aprilie²⁶², 85 ocale în iunie²⁶³, 67 ocale în iulie²⁶⁴, 126 ocale în august²⁶⁵ și 21 ocale în septembrie²⁶⁶. La Călărași cifrele arată 45 ocale „tutun turcesc“ în aprilie²⁶⁷, 6 „boccele tutun“ în mai²⁶⁸, 412 și jumătate tutun obișnuit în iulie²⁶⁹, alte 3 ocale și jumătate în august²⁷⁰ și 13 ocale în septembrie²⁷¹, iar în octombrie 40 ocale „tutun turcesc“²⁷².

Din anul 1854 nu s-au păstrat știri din documente, dar în 1855 se aduceau de la Turtucaia la Oltenița 24 ocale „tutun prost“ pentru Chirnoși în aprilie²⁷³, 5 ocale în august²⁷⁴ și 6 ocale în decembrie²⁷⁵, acestea având ca destinație piața Olteniței. În același an se importau la Călărași 14 teancuri de tutun „cârjalii“ (700 ocale), în valoare de 2800 lei²⁷⁶, sumă însemnată pentru acea vreme, iar pe la Brăila negustorul V. Pădure trecea pentru Brașov 6 lădițe cu „tutun persian tăiat“ (92 ocale).²⁷⁷ În 1856 se înregistrau, la Oltenița, 10 ocale „tutun rumânesc“ pentru București în ianuarie²⁷⁸, iar pentru Oltenița 3 ocale „tutun prost“ în februarie²⁷⁹, 19 ocale „tutun rumânesc“ în martie²⁸⁰, 4 ocale „tutun tăiat“²⁸¹ și 6 ocale „tutun prost“ în iunie²⁸² și 31 ocale „tutun prost“ în iulie²⁸³. Aici se opresc însă informațiile din documentele de arhivă privind importul de tutun din Dobrogea la stânga Dunării.

Mocanii care practicau an de an transhumânța în Dobrogea obișnuiau să treacă „tutunul turcesc“ prin contrabandă, înșelând autoritățile românești. Potrivit știrilor culese de geograful Nicolae Dragomir de la bătrânii păstori margineni, se folosea pentru aceasta procedeul legării pachetelelor de tutun în lâna oilor și berbecilor mai lănoși, ascunderea în butoiușul pentru apă sau chiar introducerea în corpul unui noatin „capchiu“ (nărod) a cărui soartă era oricum cuțitul, după ce i se scoteau viscerale²⁸⁴.

În agricultura Dobrogei în timpul stăpânirii otomane cultura tutunului a fost o componentă care nu poate fi trecută cu vederea de cercetarea istorică. Ea a contribuit, în mod sigur, la sporirea veniturilor populației țărănești și, în general, la dezvoltarea economică a provinciei românești de la „Marea cea Mare“.

²⁶⁰ Ibidem, fond Comitetul Carantinilor, dosar 54/1853, f. 18.

²⁶¹ Ibidem, f. 53.

²⁶² Ibidem, f. 188.

²⁶³ Ibidem, f. 309.

²⁶⁴ Ibidem, f. 353.

²⁶⁵ Ibidem, f. 405.

²⁶⁶ Ibidem, f. 477.

²⁶⁷ Ibidem, f. 210.

²⁶⁸ Ibidem, f. 260.

²⁶⁹ Ibidem, f. 390.

²⁷⁰ Ibidem, f. 449.

²⁷¹ Ibidem, f. 508.

²⁷² Ibidem, f. 567.

²⁷³ Ibidem, fond Vistieria Țării Românești, dosar 70/1855, f. 121.

²⁷⁴ Ibidem, dosar 70/1855, f. 357.

²⁷⁵ Ibidem, f. 666.

²⁷⁶ Ibidem, dosar 67/1855, f. 39.

²⁷⁷ Ibidem, dosar 61 I/1855, f. 113.

²⁷⁸ Ibidem, dosar 39/1856, f. 23.

²⁷⁹ Ibidem, f. 48.

²⁸⁰ Ibidem, f. 72, 96.

²⁸¹ Ibidem, f. 235.

²⁸² Ibidem, f. 239.

²⁸³ Ibidem, f. 265, 269, 271, 300.

²⁸⁴ Nicolae Dragomir, *Din trecutul oierilor margineni din Săliște și comunele din jur*, în „Lucrările Institutului de geografie al Universității din Cluj“, vol. II (1924–1925), Cluj, 1926, p. 244–245.

RÉSUMÉ

Quelques documents d'archives inédits jusqu'à présent sont le point de départ pour cet article dans lequel l'auteur apporte des informations concernant la culture du tabac en Dobroudja, au XVIII^{-^{ème}} siècle pendant la domination ottomane.

PRÉCIS

The author of this article show us some elements of the Romanian history of the tobacco culture in Dobrudja during the XVIII century. His informations are based on some unpublished archives documents.